

DIENST REGULERING

ADVIES

SR-20061215-53

met betrekking tot het

rapport van de Brusselse distributienetbeheerder SIBELGA over de uitvoering van de openbare dienstverplichtingen inzake elektriciteit en gas voor het jaar 2005

gegeven op basis van artikel 25 van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en op basis van artikel 19 van de ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

15 december 2006

Dienst Regulering
Gulledelle 100
1200 BRUSSEL
Tel.: 02 775 76 91
Fax: 02 775 76 79
e-mail: regulenergy@ibgebim.be

I. VOORAFGAANDE UITEENZETTING

- Artikel 25 van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (hierna "de ordonnantie") luidt als volgt:

"§ 1. De distributienetbeheerder legt vóór 31 oktober van elk jaar een uitvoeringsprogramma van de openbardienstverplichtingen voor het volgende jaar en de bijbehorende begroting ter goedkeuring voor aan de Regering.

Bovendien bezorgt hij de Regering vóór 30 juni van elk jaar een rapport over de uitvoering van deze verplichtingen gedurende het voorgaande jaar, en de bijbehorende rekeningen.

Na goedkeuring door de Regering, worden het rapport en de rekeningen overgemaakt aan de Raad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

§2. De Regering wint het advies van de Dienst in over het in §1 voorziene programma en rapport. Bovendien kan zij ter plaatse alle boekhoudkundige en andere stukken die verband houden met de kostprijs en de uitvoering van de openbardienstverplichtingen, laten raadplegen door een hiertoe bij ministerieel besluit aangeduid ambtenaar van de Dienst.

De Regering kan tevens een beroep doen op een bedrijfsrevisor naast de in het vorige lid genoemde ambtenaar om de rekeningen met betrekking tot de uitvoering van de openbardienstverplichtingen te controleren.

§3. De distributienetbeheerder voert een gescheiden boekhouding voor elk van de verschillende openbardienstverplichtingen."

- Artikel 24 van de ordonnantie – dat de openbare dienstverplichtingen ten laste van de distributienetbeheerder opsomt – bepaalt overigens in zijn punt 3° dat voor de goede uitvoering van de actie ter promotie van het rationeel elektriciteitsgebruik die hem is opgedragen ten behoeve van alle categorieën (vrije en gebonden) eindklanten, "[...] de distributienetbeheerder [...] in samenwerking met de Dienst een driejarenprogramma voor rationeel elektriciteitsgebruik opstelt."

- Naast de ombudsdiensten, zijn deze openbare dienstverplichtingen (ODV):

- 1. Het ter beschikking stellen van een ononderbroken minimale elektriciteitsvoorziening voor huishoudelijk gebruik, onder de voorwaarden bepaald door de ordonnantie van 11 juli 1991.*
- 2. De elektriciteitsvoorziening tegen een specifiek sociaal tarief aan de personen en onder de voorwaarden bepaald door de federale wetgeving.*
- 3. Initiatieven op het vlak van informatie over en demonstratie en levering van toestellen, diensten en financiële bijstand ter bevordering van het rationele gebruik van elektriciteit, ten behoeve van alle categorieën vrije en niet-vrije eindklanten. De distributienetbeheerder stelt hiervoor, in samenwerking met de Dienst, een driejarenprogramma voor rationeel elektriciteitsgebruik op.*

4. *Eventueel de terugname van door kwaliteitswarmtekoppeling geproduceerde energie die niet zelf wordt verbruikt noch aan derden geleverd, binnen de grenzen van zijn eigen behoeften.*
5. a) *De bouw, het onderhoud en de renovatie van de openbare verlichtingsinstallaties op de wegen en op de gemeentelijke openbare plaatsen, met inachtneming van de voorrechten van de gemeenten, bepaald door artikel 135 van de nieuwe gemeentewet, volgens een driejarenprogramma dat in onderling overleg is opgesteld tussen de gemeenten en de distributienetbeheerder;*
b) *De elektriciteitsvoorziening van deze installaties.*

- Artikel 19 van de ordonnantie van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, betreffende wegenisretributies inzake gas en elektriciteit en houdende wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (hierna "gasordonnantie") luidt als volgt:

"§ 1. De distributienetbeheerder legt vóór 31 oktober van elk jaar, na het inwinnen van het advies van de dienst, een uitvoeringsprogramma van de openbardienstverplichtingen voor het volgende jaar en de bijbehorende begroting ter goedkeuring voor aan de Regering.

Hij bezorgt de Regering vóór 30 juni van elk jaar een rapport over de uitvoering van zijn verplichtingen gedurende het voorbije jaar, en de bijbehorende rekeningen.

De Regering maakt dit rapport over aan het Parlement.

§ 2. De Regering kan ter plaatse alle boekhoudkundige en andere stukken die verband houden met de kostprijs en de uitvoering van de openbardienstverplichtingen, laten raadplegen door een hiertoe bij ministerieel besluit aangeduid ambtenaar van de Dienst.

Voor de controle van de rekeningen kan de Regering naast de in het vorige lid genoemde ambtenaar een beroep doen op een bedrijfsrevisor.

§ 3. De netbeheerder voert een gescheiden boekhouding voor elk van de openbardienstverplichtingen."

- Deze openbare dienstverplichtingen inzake gas zijn:
- 1° de gaslevering tegen een specifiek sociaal tarief aan de personen en onder de voorwaarden bepaald door de federale wetgeving.
 - 2° een opdracht ter voorkoming van en voor tussenkomst op het vlak van de schorsing van de gaslevering zoals georganiseerd door de ordonnantie van 11 maart 1999;
 - 3° een preventie-actie teneinde een maximale veiligheid te verzekeren bij het gebruik van gas voor huishoudelijke doeleinden;
 - 4° de organisatie van een ombudsdienst en het geven van inlichtingen inzake prijzen en voorwaarden van de gaslevering aan huishoudelijke afnemers;
 - 5° initiatieven op het vlak van informatie over en demonstratie en levering van toestellen, diensten en financiële bijstand ter bevordering van het rationele gebruik van gas, ten behoeve van alle categorieën vrije en niet-vrije eindklanten. De distributienetbeheerder stelt hiervoor, in samenwerking met de Dienst, een driejarenprogramma voor rationeel gasgebruik op.

- Op 3 juli 2006 heeft de Dienst regulering (hierna de “Dienst”) van Sibelga het rapport ontvangen over de uitvoering van de openbare dienstverplichtingen voor het jaar 2005.

II. ALGEMENE OPMERKINGEN

Zoals ook de voorbije twee jaar gebeurde, onderstreepte SIBELGA het feit dat het verslagjaar 2005 een overgangsjaar was. De financiering van de openbare dienstverplichtingen krachtens artikel 26 van de ordonnantie van 2001 krijgt namelijk pas zijn volle uitwerking in 2007. De financiering van de openbare dienstverplichtingen die niet onder artikel 26 vallen en de federale financiering voor het Specifiek Sociaal Tarief (SST) komen van de bruto winstmarge die Sibelga heeft gerealiseerd op de verkoop aan niet-vrijgemaakte klanten, van de grid fee¹ en van de gemeenten voor de openbare verlichting.

Er dient te worden opgemerkt dat de financiering afkomstig van de verkoop aan niet-vrijgemaakte klanten en de grid fee geen specifieke ontvangst vormt die in de boekhouding kan worden geïsoleerd. Daarom heeft Sibelga aan de CREG haar ontwerp van boekhoudkundig plan bezorgd, dat het mogelijk maakt de lasten van de openbare dienstverplichtingen te identificeren, alsook de specifieke ontvangsten die hiermee verband houden. Sibelga wacht tot op heden nog altijd op de goedkeuring van dit boekhoudkundig plan door de CREG.

Momenteel kunnen de lasten in verband met de onbetaalde rekeningen van klanten bij wie een begrenzer is geplaatst, niet rechtstreeks worden afgezonderd in de rekeningen, zodat deze moeten worden geraamd. De begrenzers worden geplaatst door Electrabel – dienst Netmanagement. De precieze gegevens over deze kosten zouden in 2007 rechtstreeks moeten worden ingeschreven in de boeken (wanneer het aantal “afgesloten²” klanten bekend zal zijn). Op die datum³ zal de activiteit van de begrenzers worden overgenomen door Sibelga.

- Op 1 en 19 oktober 2004 vonden bij het BIM twee vergaderingen plaats ter voorbereiding van het programma van openbare dienstverplichtingen. Op 1 december 2004 gaf de Dienst zijn advies over het programma 2005 dat door de Regering werd goedgekeurd op 13 december 2004.

- Wat de organisatie van de diensten van Sibelga inzake ODV betreft, telde Sibelga op 31 december 2005, met inbegrip van haar filialen Sibelga Operations en Metrix, 136 ambtenaren. Sinds 1 januari 2005 zijn alle REG-verplichtingen (relighting, WKK, andere) in handen van Sibelga. De openbare verlichting staat sinds 1 juli 2005 via eigen diensten rechtstreeks onder controle van Sibelga.

De Dienst vraagt om ook in de toekomst regelmatig op de hoogte te worden gehouden over de organisatie van deze diensten en over de overdracht van activiteiten van Electrabel of andere ondernemingen aan Sibelga.

¹ Tarief voor het gebruik van het distributienet

² Term die gewoonlijk gebruikt wordt om een onderbreking van de nutsvoorziening aan te duiden op vraag van de leverancier, meestal als gevolg van contractuele betalingen die niet zijn nagekomen door de klant.

³ In feite sinds 1 september 2006

- Wat de vorm van het rapport betreft, zou de Dienst het ten behoeve van een betere leesbaarheid op prijs stellen dat er een inhoudsopgave zou worden toegevoegd en dat de tabellen en figuren zouden worden genummerd. Bovendien zou een identieke structuur in het ODV-programma en in het uitvoeringsrapport van deze ODV's eveneens de leesbaarheid van beide documenten naast elkaar ten goede komen. Aangezien deze opmerkingen reeds geformuleerd werden in ons advies 051130-39 van 30 november 2005 met betrekking tot de uitvoering van de openbare dienstverplichtingen inzake elektriciteit voor het jaar 2004, betreurt de Dienst het dat hier nog geen rekening mee werd gehouden.

- Om deze algemene opmerkingen af te sluiten, herinneren wij eraan dat de mogelijkheid van de Regering om de boekhoudkundige of andere stukken met betrekking tot de kostprijs en de uitvoering van de openbare dienstverplichtingen van de intercommunale te laten inkijken, afhankelijk is van de goedkeuring van een ministerieel besluit dat een ambtenaar van de Dienst hiervoor aanduidt. Enkel een dergelijke consultatie zou het mogelijk maken een nauwkeurige controle uit te oefenen op het gebruik van de ontvangen bijdragen op basis van artikel 26 van de ordonnantie.

Bij gebrek aan dergelijk besluit is de Dienst niet in staat een gedetailleerde controle uit te oefenen op de financiële aspecten van de uitvoering van het programma van openbare dienstverplichtingen en baseert hij zich uitsluitend op de hem bezorgde informatie.

III. BIJZONDERE OPMERKINGEN: Uitvoering van de eigenlijke verplichtingen

A. Elektriciteit

Hieronder onderzoeken we de inhoud van het rapport van uitvoering dat door de intercommunale SIBELGA werd ingediend voor elk van de openbare dienstverplichtingen voor elektriciteit, opgesomd in artikel 24 van de ordonnantie.

I* Het ter beschikking stellen van een ononderbroken minimale elektriciteitsvoorziening voor huishoudelijk gebruik, onder de voorwaarden bepaald door de ordonnantie van 11 juli 1991.

In 2005 werden 14.241 **vermogenbegrenzers** van 6 A geplaatst voor een kostprijs van 2,6 miljoen euro, hetzij 26 % meer dan in 2004 en meer dan de 13.060 plaatsingen die voorzien waren in het programma 2005. We dienen erop te wijzen dat deze verhoging is toe te schrijven aan een regularisatie van de situatie die erop gericht was een gezonde situatie tot stand te brengen voor de vrijmaking. We kunnen dus een gelijkaardig of hoger aantal plaatsingen verwachten in 2006.

We zien dezelfde evolutie voor het aantal weggenomen begrenzers in 2005, nl. 13.333, of 41% meer dan in 2004 en veel meer dan de 10.810 geplande verwijderingen. Het verschil tussen het aantal geplaatste en verwijderde begrenzers in 2004 bedraagt 908, wat het totaal aantal werkende begrenzers op 31 december 2005 op 9.355 brengt.

De Dienst waardeert de overzichtstabel over de laatste 4 jaren, maar wenst dat de uitgaven met betrekking tot deze verplichting hier eveneens in worden opgenomen.

De plaatsingen en verwijderingen van begrenzers worden door Electrabel gefactureerd tegen kostprijs.

In 2005 werden 85 **onderbrekingen van de stroomvoorziening** doorgevoerd, uitsluitend na beslissing van een bevoegde rechter.

Bovendien werd op vraag van bepaalde OCMW's een beperkte activiteit inzake het beheer van **budgetmeters** voortgezet, waarbij met name 35 budgetmeters werden geplaatst en 51 van deze meters werden verwijderd, wat het totaal aantal budgetmeters die op het net werden geplaatst, op 167 brengt.

Het aantal (deels vruchteloze) bezoeken dat nodig was voor de plaatsing en verwijdering van de begrenzers, bedroeg 45.194.

De tegemoetkoming van het hulpfonds van de OCMW's die voortvloeit uit de ordonnantie van 1991, bedroeg 89.355 € wat overeenstemt met 825 tegemoetkomingen.

Sibelga benadrukt met klem dat talloze klanten hun facturen niet meer betalen zodra er een begrenzer is geplaatst. Deze onbetaalde rekeningen worden voor 2005 geschat op 2,6 miljoen euro.

2° De levering van elektriciteit tegen een specifiek sociaal tarief aan de personen en onder de voorwaarden bepaald door de federale wetgeving.

Het aantal begunstigden, ongeveer 21.500, nam lichtjes toe ten opzichte van 2004. De totale last bedraagt 1,8 miljoen euro, inclusief de administratiekosten. Ook hier werd het aantal begunstigden onderschat dat in het programma 2005 geraamd werd op 19.322.

3° Initiatieven op het vlak van informatie over en demonstratie en levering van toestellen, diensten en financiële bijstand ter bevordering van het rationeel gebruik van elektriciteit, ten behoeve van alle categorieën eindklanten die al dan niet in aanmerking komen.

Het programma met betrekking tot het rationeel gebruik van elektriciteit is ingedeeld in vijf hoofdthema's: het grote publiek, lokale overheden, professionele klanten, warmtekrachtkoppeling en openbare verlichting.

Wij hadden reeds de gelegenheid er op te wijzen dat deze thema's, net als de algemene oriënteringen waarin zij kaderen, het voorwerp hebben uitgemaakt van gedachtewisselingen tussen het BIM en de intercommunale.

Er dient te worden gewezen op de noodzaak van een dergelijk overleg, evenals van de driejaarlijkse horizon van de voorstellen die worden geformuleerd voor een coherente actie en opvolging van de verschillende betrokken partijen op gewestelijk niveau.

Wij onderzoeken hierna het succes van de verschillende thema's van de ODV ter bevordering van het REG:

a/ Programma voor het grote publiek

De respons op de premies voor het grote publiek voor koelkasten van klasse A+ (7.243 premies) en AAA (5.957 premies) was goed. Het succes van de premie A++ (282 premies) en de zonneboiler (57 premies) is eerder matig, hoewel gestaag stijgend.

De Dienst vraagt een meer gedetailleerde balans van de REG-lasten in het rapport van uitvoering van de openbare dienstverplichtingen, ook al worden deze gegevens elders verstrekt⁴.

b/ Programma voor de lokale overheden

In 2005 werden de eerste relighting audits uitgevoerd en werden ook investeringssubsidiedossiers goedgekeurd.

De Dienst is vraagt een meer gedetailleerde balans van de realisaties ten voordele van de lokale overheden.

c/ Thema professionele klanten

Er werd een beperkt aantal premies aangevraagd.

⁴ Ze zouden in de vorm van bijlagen kunnen worden opgenomen.

d/ Warmtekrachtkoppeling

Er werd geen enkele premie toegekend voor kwaliteitswarmtekrachtkoppeling.

Sibelga nam in 2005 twee nieuwe centrales in gebruik.

e/ Openbare verlichting

Zie 5° hieronder.

4° Eventueel de terugname van door kwaliteitswarmtekrachtkoppeling geproduceerde energie die niet zelf wordt verbruikt, noch aan derden wordt geleverd, binnen de grenzen van zijn eigen behoeften

Niet van toepassing

5° a) De bouw, het onderhoud en de renovatie van de openbare verlichtingsinstallaties op de wegen en op de gemeentelijke openbare plaatsen, met inachtneming van de voorrechten van de gemeenten, bepaald door artikel 135 van de nieuwe gemeentewet, volgens een driejarenprogramma dat in onderling overleg is opgesteld tussen elke gemeente en de distributienetbeheerder;

b) De elektriciteitsvoorziening van deze installaties.

Het niveau van de gedane investeringen bedroeg 6 miljoen euro, tegenover een prognose van 6,8 miljoen euro. De Dienst wenst dat het aantal en het type van de verlichtingstoestellen waarvoor deze investeringen gedaan werden, hem zouden worden meegedeeld.

6° De organisatie van een ombudsdienst en een informatiecampagne voor huishoudelijke klanten inzake de prijzen en leveringsvoorwaarden voor elektriciteit.

Zie gas

Samenvatting van de rekeningen

De tabel met de verschillende financieringsbronnen van de ODV is interessant. Meer dan 82 % van de financiering komt van artikel 26, 11 % van het SST-fonds, 3,2 % van de grid fee en 3,2 % van de “verkoop aan niet-vrijgemaakte klanten”. Deze verdeling zal in 2007 veranderen, aangezien de post “verkoop aan niet-vrijgemaakte klanten” dan niet meer zal bestaan en de door de leveranciers betaalde bijdrage krachtens artikel 26 op een groter aantal vrijgemaakte klanten zal slaan.

Het totale bedrag van de omzet, 16 miljoen euro, is ongeveer 2 miljoen minder dan begroot, maar de verdeling tussen de posten is dezelfde gebleven, behalve voor het SST, waarvoor de omzet hoger is dan werd begroot.

De Dienst wenst eveneens een samenvatting te ontvangen van de omzetcijfers voor de ODV inzake REG, om deze te vergelijken met de samenvatting die vermeld staat in afdeling 3 van het programma 2005.

B. Gas

Hierna onderzoeken we de inhoud van het rapport van uitvoering dat door de intercommunale SIBELGA werd ingediend voor elk van de openbare dienstverplichtingen voor gas, opgesomd in artikel 18 van de gasordonnantie. Ter herinnering, 2005 is het eerste jaar waarvoor er openbare dienstverplichtingen waren voor gas.

1° de gaslevering tegen een specifiek sociaal tarief aan de personen en onder de voorwaarden bepaald door de federale wetgeving.

Het aantal begunstigen, ongeveer 15.750, stemt overeen met een totale last van ongeveer 1 miljoen euro. Het aantal begunstigen dat in het programma 2005 geraamd werd op 9.297, werd serieus onderschat.

2° een opdracht ter voorkoming van en voor tussenkomst op het vlak van de afsluiting van de gaslevering zoals georganiseerd door de ordonnantie van 11 maart 1999

De tegemoetkoming van het hulpfonds van de OCMW's dat voortvloeit uit de ordonnantie van 1991, bedroeg 76.467 €, wat overeenstemt met 706 tegemoetkomingen.

De onbetaalde facturen in de periode gedekt door het verbod om af te sluiten, worden voor 2005 geschat op bijna 28.000 euro.

3° een preventie-actie teneinde een maximale veiligheid te verzekeren bij het gebruik van gas voor huishoudelijke doeleinden;

De totale kostprijs van deze opdracht bedraagt 361.165 euro, tegenover een begroot bedrag van 307.331 euro.

Dit komt overeen met 1.797 interventies via het call center, 33 interventies op eigen initiatief inzake CO, ... en 1.083 interventies op eigen initiatief inzake opening na een lek of brand, enz.

4° de organisatie van een ombudsdienst en het geven van inlichtingen inzake prijzen en voorwaarden van de gaslevering aan huishoudelijke afnemers;

Het jaar 2005 is het eerste werkingsjaar van de ombudsman, maar voordien was hij reeds bij wijze van overgang actief op basis van proefdossiers.

De aanvragen voor tussenkomst van de ombudsman kwamen zowel schriftelijk, als telefonisch, via e-mail en via persoonlijk bezoek binnen. De telefonische oproepen werden niet als zodanig behandeld, aangezien dit niet voorzien was in het werkingsreglement.

Van de 199 klachten die van buitenaf werden ontvangen, werden 90 klachten onontvankelijk verklaard en doorverwezen naar de diensten "klantenservice" en "werkzaamheden klanten". Van de 109 onontvankelijke klachten werden er 100 binnen de termijnen⁵ en 9 buiten termijn

⁵ De Dienst wenst te weten wat de voorziene termijnen zijn.

behandeld. De meeste van deze klachten werden opgelost in het voordeel van de klant, doch het exacte cijfer werd ons helaas niet meegedeeld.

Voorts werden er 144 klachten ingediend bij de beheers- en controle-instanties van Sibelga.

De klachten vertonen voor het 1ste semester van 2006 een stijgende tendens.

5 initiatieven op het vlak van informatie over en demonstratie en levering van toestellen, diensten en financiële bijstand ter bevordering van het rationeel gebruik van gas, ten behoeve van alle categorieën eindklanten die al dan niet in aanmerking komen*

Bij de cijfers die in het rapport van uitvoering van de openbare dienstverplichtingen staan, wordt bijna geen enkele toelichting gegeven.

Het programma met betrekking tot het rationeel gebruik van gas is ingedeeld in vijf hoofdthema's: het grote publiek, lokale overheden, professionele klanten, informatie en technische dienst HVAC.

Wij onderzoeken hier het succes van de verschillende thema's van de ODV ter bevordering van het rationeel gebruik van gas (RGG):

a/ Programma voor het grote publiek

De respons op de premies voor het grote publiek voor een HR+ ketel (1.522 premies), HR Top ketel (533 premies) en voor de regulering (688) was goed. Het succes van de premie voor de gasboiler (73 premies) is matig.

De Dienst vraagt een meer gedetailleerde balans van de RGG-lasten.⁶

b/ Programma voor de lokale overheden

Er werden 28 auditdossiers en 33 uitvoeringsdossiers in verband met HVAC uitgevoerd. Voorts wachten nog 10 dossiers op hun uitvoering.

De Dienst vraagt een meer gedetailleerde balans van de realisaties ten voordele van de lokale overheden.

c/ Thema professionele klanten

Er werd een beperkt aantal premies aangevraagd (49 premies voor ketels en 32 premies voor regulering).

d/ Informatie

Het budget van 30.000 euro werd opgebruikt.

⁶ Zie opmerking met betrekking tot elektriciteit.

e/ Technische dienst HVAC

De kosten bedroegen 77.500 euro, zonder dat er meer gedetailleerde informatie beschikbaar is (aantal VTE, ...)

IV. CONCLUSIE

De Dienst is van oordeel dat het voorgelegde rapport over het algemeen beantwoordt aan de verwachtingen en stelt bijgevolg aan de Regering voor het rapport over de uitvoering in 2005 goed te keuren, hoewel er nog een aantal verbeteringen zouden kunnen worden aangebracht (vermeld in het hoofddeelte van dit advies).

* *
 *